СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 223. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 27-го жовтня 1942. No. 223. Jersey City, N. J., Tuesday, October 27, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ВІДНОСНО МОЛОДИХ РЕКРУТІВ МАБУТЬ БУДЕ ЗМІНЕНЕ

ВАШИНҐТОН. — Хоч всупереч закликови президента і армії сенат таки ухвалив застереження, щоби молодих рекрутів, поніжче 20 літ, не посилати на фронт скорше, як рік по втягненні до армії — то проте так виглядає, що те застереження буде змінене. Палата представників не ухвалювала того застереження. Тому той законопроєкт мусить щерах йти під наради комітету, зложеного з членів обох палат і знавці кажуть, що підчас тих нарад те застереження буде усунене а хлопці поніжче 20 року життя будуть післані на фронт тоді, коли це уважатиме за потрібне команда армії. Але, як кажуть добре поінформовані кола, бо рішення правдоподібно наступить аж по виборах, бо тепер багато конгресменів і сенаторів розїхалось домів, щоб взяти участь в виборах. По виборах багато з них мабуть змінить свою думку, не потребуючи числитись з настроєм серед виборців.

ВИБОРЧІ НАСТРОЇ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

НЮ ЙОРК. — Добре поінформовані кола говорять, що цього року Томас Дюї має більше шансів вийти губернатором, ніж кандидат Демократичної Партії, Джан Бенет. Дюї в „соломянім голосуванні" дістав в стейні біля 400 тисяч голосів більше. Та це само собою ще не є рішальне, бо в попередних виборах, маючи проти себе Лімена, Дюї в соломянім голосуванні дістав 600,000 голосів більше, але в дійсних виборах дістав менше і перепав. Такого не треба виключати і тепер. Але проти Бенета в тих виборах працюють ще інші чинники, а саме, певне незадоволення серед людей з ріжних воєнних обмежень. Те незадоволення люди звязують з Демократичною Партією. Це мабуть буде найважнішим чинником, що може принести Дюєви перемогу.

ПРЕЗИДЕНТ ЩЕРАЗ ПІДДЕРЖАВ БЕНЕТА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт у телеграмі до демократичного кандидата на нюйорського губернатора щераз заявив, що він піддержує його всеціло. Зі всіх кандидатів на нюйорського губернатора, говорив президент, Джан Бенет є найкращим. Президент піддержує його не під свого роду партійним примусом, тільки добровільно. А як вийде Бенет, говорив президент, він сподіється від його адміністрації в стейті Ню Йорк повної співпраці з федеральною адміністрацією в Вашинґтоні.

ПЕРЕМОГА ПРИЙДЕ НАПЕВНО — КАЖЕ НАКС.

ВАШИНҐТОН. — Секретар фльоти Накс виголосив через радіо промову і в ній заявив, що хоч перемога прийде для Америки по довших зусилях, а можливо і по певних невдачах, то проте вона цілком певно прийде. Американська фльота має за собою традицію перемоги. Так як колись, так і тепер її кличем є — „демн ди торпідос, фул спід егед", — себто „хай будуть прокляті торпеди, повною силою вперед". Цю промову секретар Накс виголосив у звязку з програмою в День Фльоти, відсвяткований минулої неділі по ріжних містах Америки. В Філядельфії в параді взяло участь 25,000 умундурованих частин і цивілів. В Ню Йорку парадувало 150,000.

ЗА ДІТОЧІ САДКИ.

НЮ ЙОРК. — „Комітет опіки над дітьми підчас війни" виготовив звіт, в котрім говорить, що до шести місяців повстане в Америці велика проблема відносно дітей і опіки над ними. Всім нині добре відомо, що жінки мусять у чимраз більшій скількости переходити до промислу і виконувати працю за чоловіків. Але жінки мають свої власні обовязки в дома, а серед тих обовязків найголовнішим є опікуватись дрібними дітьми. Якщо держава не зніме з жінок того обовязку і сама не зачне опікуватись тими дітьми, ті жінки не зможуть покидати дому й іти до фабрики. Тому вже в найскоршім часі треба організувати відповідні діточі садки, де діти діставалиб фахову і найкращу опіку впродовж цілого дня.

ПО ВІЙНІ БУДЕ БАГАТО РОБІТ.

НЮ ЙОРК. — Відомий американський економіст Стюарт Чейз з рамени „Фонду 20-го віку" виготовив звіт, в котрім говорить, що по війні буде багато праці для всіх людей, бо треба буде багато рук, щоб надолужити те, що було занедбане чи знищене внаслідок війни. Але, пише Чейз, будуча правляча система, що існуватиме по війні зробилаб фатальну помилку, якщоб пробувала перебудувати цілу суспільну систему на зовсім нових основах. Багато інституцій, що нині існують, треба задишити по війні, бо вони є добрі і є виплиknown довгої праці попередних поколінь. Треба залишити мотив зиску і приватної ініціятиви, говорив він також. Бо це речі, які підбуркують людей до особистих зусиль і особистого ризика, та двигають цілу суспільність до поступу вперед.

Японці на Ґвадалканалі Розпочали Офензиву

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти повідомив, що японські війська розпочали на Ґвадалканалі офензиву, з цілью відбити від американців назад повітряний майдан на згаданім острові. Японці дістали скріплення в війську, повзах і інших матеріялах. Дотепер вони виконали пять наступів на американські позиції, але всі ті наступи з великим втратами для них були відбиті. Але японці далі наступають і на тім острові безнастанно відбуваються криваві бої. Водночас японська фльота почала підсуватись ближче терену згаданих боїв. Американські літаки виконали наїзд на японські кораблі і ушкодили пять з них. Японці також втратили 21 літаків. — Команду над американською фльотою, що стоїть в околицях Соломонських островів перебрав по адміралі Гормлію, адмірал Галсі.

ПОСАДНИК ПЕРЕСТЕРІГАЄ ДОМОВЛАСНИКІВ

НЮ ЙОРК. — В своїй черговій радієвій промові посадник Ля Ґвардія щераз гостро перестеріг домовласників, щоби вони не ставали воєнними лихварями та, користаючи з браку помешкань, щоби не підносили чинщів. Також він перестеріг їх, щоби не викручувались від обовязків добре опалювати доми та вдержувати їх в чистоті. Вкінці він перестеріг їх, щоб у своїх домах не дозволяли інституцій газардової гри, а щоб доносили властям, коли знайдуть таку інституцію.

БІЛЬШЕ СТАРОГО ЗАЛІЗЗЯ

ВАШИНҐТОН. — Доналд Нелсон, голова ради воєнної продукції, закликав всі американські фабрики і крамниці, щоб вони добре перешукали свої вклади і віддали своє старе заліззя для вжитку воєнної продукції. По тих складах і крамницях, говорив Нелсон, ще нині знаходиться багато старих машин, старого знаряддя і інших металевих частин, що ржавіють там без вжитку. Їх треба чимскорше звідтам забрати, говорив він. Бо воєнний промисл ще до кінця цього року потребує 12 міліонів тон старого залізза.

НАДІЯ НА ВІДШУКАННЯ РИКЕНБЕКЕРА МАЛІЄ

ВАШИНҐТОН. — Власти роблять малу надію на відшукання летунського героя з попередньої війни, капітана Рикенбекера, що разом з бомбовиком і сімома іншими летунами пропав десь на Тихім океані. Той бомбовик пропав вже тиждень тому і досі не знайдено по нім жадних слідів.

Німці Продовжають Наступи на Сталінґрад

МОСКВА. — З совєтських звідомлень виходить, що німці стягнули знову свіжі сили і не перестають атакувати Сталінґрад. Та здобули всього тільки дві вулиці в фабричній частині міста. В середині міста, кажеться у звідомленях, совєтські вояки „завзято обороняють кожну вулицю і кожний дім". В відбитих у німців стрілецьких ровах, каже комунікат, знайдено 3,000 німецьких трупів.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ БОМБАРДУЮТЬ ҐОНҐ КОНҐ

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Від часу Різдва, коли то японці загарбали Ґонґ Конґ, отсе перший раз це місто було бомбардоване. Пристаневі склади і забудовання бомбардували американські бомбовики, при чому знищили 10 японських літаків, втративши один, який не повернув.

СТОРПЕДОВАНО 12 ІТАЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ

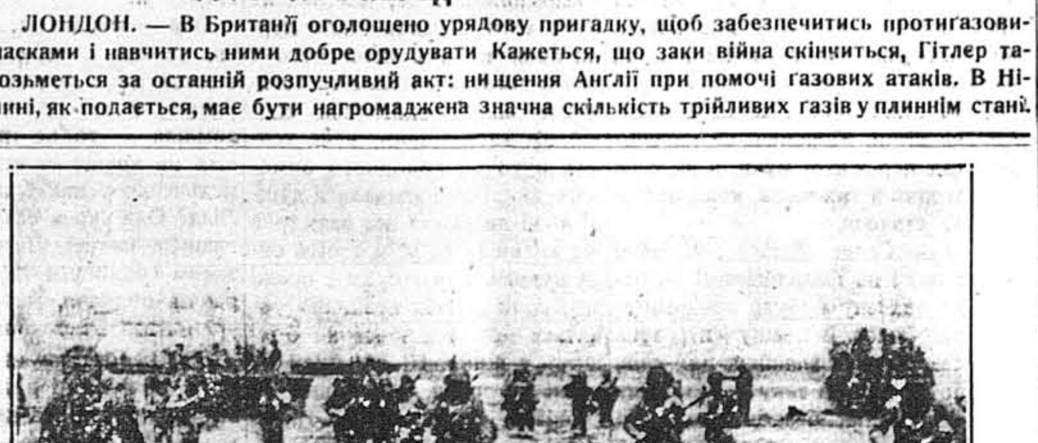
ЛОНДОН. — Британські морські сили помагають офензиві проти ген. Ромеля тим, що нищать достави і транспорти Осі для Африки. Комунікат подає, що британські субмарини затопили пять італійських кораблів, завдали шкоди другим пять і правдоподібно затопили один контрторпедовець і кружляк.

БОМБАРДУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ МІСТА

ЛОНДОН. — Британська повітряна сила теж помагає воєнним операціям в Африці, налітаючи на Північну Італію, себто на центри італійської воєнної промисловости. За три доби були чотири такі налети. Найбільше потерпіли Медіолян і Ґенуя.

ОСТОРОГА ПЕРЕД ҐАЗОВИМИ АТАКАМИ

ЛОНДОН. — В Британії оголошено урядову пригадку, щоб забезпечитись протигазовими масками і навчитись ними добре орудувати Кажеться, що заки війна скінчиться, Гітлер таки возьметься за останній розпучливий акт: нищення Англії при помочі газових атаків. В Німеччині, як подається, має бути нагромаджена значна скількість трійливих газів у плинним стані.

МАРИНАРІ ПРИХОДЯТЬ. — Бридучи водою через морські хвилі з барж, американські маринарі висідають на сушу острова в групі Соломонських островів. Вони мали завдання захопити від японців територію, головно збудований японцями летунський майдан на Ґвадналканалі, й вдержати її проти евентуальних спроб ворога відобрати її. Тепер японці справді роблять заходи відобрати острів від американців.

ВІД ПЯТНИЦІ ВЕЛИКА Й УСПІШНА АЛІЯНТСЬКА ОФЕНЗИВА В ЄГИПТІ

ЛОНДОН. — Британська восьма армія, що складається з частин ріжних національностей, зачала по довгій підготові й реорганізації офензиву проти армії ґен. Ромеля на такі розміри, яких ще не бачив у тій війні цілий Середущий Схід. Офензива все ще є в початковій стадії, проте треба ствердити, що зачалась вона з повним успіхом для Аліянтів, бо прорвано цілу дефензивну лінію ґен. Ромеля. Завзяті протинаступи Осі нічого в тому не змінили. Треба підкреслити, що в тій акції відіграли велику ролю американські бомбовики, що беруть участь у боротьбі в такій великій скількости, як ще ніколи на тому фронті. Літають окремо й разом з британськими і австралійськими повітряними формаціями. Головні бої в Африці ведуться тепер між пристаню Ел Аламейн і Кватара Депрешен. Артилерія не перестає гудіти, бо під її охороною очищують поля від мін, щоб підготовити поле для наступу тенків, що є тепер найважніші. По Аліянтськім боці нема тепер найменшого сумніву, що офензива вдасться, бо вона добре підготована, є під добрим проводом, а мораль вояків знаменита.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ — РОЗЧАРОВАНІ.

КАЇРО (Єгипет). — Американські кореспондент, що беруть участь у летунських налетах американських бомбових частин, пишуть, що молоді американські летуни дуже розчаровані тим, що не мають змірятись з німецькими бомбовиками, бо виявляється, що вони втікають і держать себе в дефензиві.

САМІ НІМЦІ НЕ НАДІЮТЬСЯ НІГОЧО ДОБРОГО.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Виходить, що навіть німецькі воєнні знавці не надіються, щоб ґен. Ромель міг здержати аліянтську офензиву в Єгипті. Кажуть, що треба рахуватись з тим, що Аліянти пробються через ріжні оборонні лінії Осі.

ТАКЕ БУЛО ТІЛЬКИ НА РОСІЙСЬКІМ ФРОНТІ!

КАЇРО (Єгипет). — Американські кореспонденти, що були на ріжних фронтах у минулій і тій війні, кажуть, що артилерийський вогонь, яким розпочали Аліянти офензиву в Єгипті, є такий сильний, як був минулої війни при найбільших офензивах, або який можна було завважити час від часу підчас совєтсько-німецької війни.

БУДЕ ДОВГА ВІЙНА, КАЖЕ РІСТО РИТІ.

ГЕЛЬСИНКІ (Фінляндія). — Президент Рісто Рити говорив до фінського народу через радіо про те, що судьба Фінляндії є в Божих руках та що затриюмфує вічна справедливість, але заповів, що треба бути готовим понести ще великі жертви, бо війна потриває ще довго, а й по війні не настануть скоро нормальні відносини.

НАСТАНЕ ЦІЛКОМ НОВА АНҐЛІЯ — ПО ВІЙНІ.

ЛОНДОН. — Дейвид Андерсон пише, що в Анґлії готовляться до таких великих соціяльних перемін по війні, які треба назвати цілковитою революцією. Уже є півурядовий проєкт деяких таких перемін, що мають на цілі ліквідацію безробіття і нужди по війні. Проєкт виготовив на поручення парляменту сер Вилієм Генрі Беверідж. Виготовлення проєкту забрало 18 місяців часу. Проєкт має 80,000 слів. Обіймає він соціяльне обезпечення і вимогу мінімума заробітків, яке виносить для чоловіка й жінки два фунти стерлінгів з додатками на діти. В цю суму є включене державне обезпечення і лікарська опіка. Таким чином людина від колиски до гробової дошки малаб бути забезпечена на випадок хвороби, безробіття, старости і в часі породу чи вдовицтва. Спеціяльну увагу присвячено ліквідації безробіття. Усе те не буде ніяким „різдвяним дарунком", бо на все держава стягне засоби шляхом податків.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ.

СТОКҐОЛЬМ. — З наближаючимся „другим фронтом" зачали Держави Осі пропаґандну кампанію, звернену на те, щоб озлобити свого пояка проти вояків Обєднаних Держав. Зачала ту акцію Німеччина, а потім взялась за те Японія, поширюючи вісти про „варварства" британців і американців. Тепер розпочав ту саму кампанію в Італії Вірджініо Ґайда, один з найлівших італійських журналістів, звертаючи головне вістря проти американських летунів і командос, яких називає „ґенґстерами", а їх провідників „нужденними злочинцями".

ВІШІ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „АҐРЕСІЇ"

ВІШІ. — В Лондоні французький представник запротестував проти „свідомої аґресії" французької території анґлійськими летунами, що мали бомбардувати французьку землю, що є під контролею уряду в Віші.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Вояки Дивляться в Майбутнє

Дискусія, що розвелася в американськім громадянстві за те, чи дискутувати нам тепер над справами повоєнного порядку в світі, найшла цінний причинок у голосі одного воєнного кореспондента з поля боїв на острові Нової Ґвінеї коло Австралії. Цей голос дістав припадково мимохідний натиск цим, що самий кореспондент, Байрон Дарнтон, згинув на фронті в пару днів по написанні отсеї кореспонденції, так що його замітка це немовби голос зпоза гробу.

Описуючи в довшій кореспонденції до „Ню Йирк Таймсу" різниці між американськими вояками в першу світову війну й американськими вояками в теперішну війну, він подає як одну з найбільш маркантних різниць відношення вояків до повоєнного порядку. Він каже дослівно:

„Кореспондент у цій війні, зовсім інакше як кореспондент двадцять пять літ тому, може найти різнородні докази на те, що перемога (в цій війні) буде належно використана. Молоді люди, що воюють за нас, думають на подив багато про конець війни не лише як про поворот домів, до своїх жінок і улюблених й вихід з полоси небезпеки й невигод. Вони думають теж (про конець війни), застановляючися над тим, який порядок маємо ми завести по привернені мира. Вони думають реалістично. Передовсім вони хочуть удержати силу Злучених Держав на суші й морю.

„Політик, який проповідує „нормальні порядки" по закінченні війни, може стрінутися з упертою опозицією. Він переконається, що ці молоді люди мають самопевність і дозрілість понад свій вік. Він може переконається, що вони вповні вивчилися лекцію, яку їм дали дві війни на протязі двацять пяти літ.

„Він побачить, що вони хочуть не національної втечі до невідповідальности, але мирної примусової служби для тепер підростаючої молоді. Вони не хочуть опанованої політиканами Національної Ґвардії, але резервової армії, що на випадок потреби дала би повну силу вишколених відділів. Він може найти більшу любов до мира, ніж колинебудь була передтим, але з нею також переконання, що мир приходить не самий із себе, але мусить бути добутий. . .

„Я не думаю, що таке реалістичне думання можна було найти між вояками, що воювали в Франції в 1917—1919. роках. . . Ми хотіли лише закінчити війну, вернутися домів і забути, що колись була війна. Тут я можу бачити своїх земляків, як серед крови, поту й труду будують тверду постанову, що ми будемо мати мир, бо ми будемо знати, як цей мир захоронити".

Одначе, коли такі настрої панують в армії, занятій боями, то що робить цивільне населення для того, аби по добуттю перемоги справді забезпечити мир й зробити нову війну неможливою принаймні на довгі роки?

"Army Emergency Relief Fund"

Серед багатьох гуманітарних цілей, для яких нині американські громадяни збирають жертви, знаходиться одна дуже важна ціль — Армі емердженсі реліф фонд. Щоб ближче пояснити, що собою уявляє той фонд, та яку спільну ролю він виконує, ґен. Т. А. Тері, командант другої службової округи, закликав до бюра того фонду при 165 Бродвей, Ню Йорк, Н. Й. журналістів і їм подав деякі цікаві інформації.

Першуського говорив ґен. Тері, завданням того фонду є дати моральне заспокоєння воякови, котрий знаходиться десь далеко від дому, що колиб хто-небудь із його рідні знайшовся в якімсь непередбаченім нещастю, то армія заопікується ним і не дасть йому загинути. Член родини такого вояка, чи то буде жінка, дитина, мама, батько, чи хто інший, що знаходився на удержанні вояка, може звернутись з проханням до найближчого військового осередку, до найближчої касарні, чи до вище поданого бюра, коли це в Ню Йорку, і вони там дадуть пораду, що треба зробити, аби дістати піддержку.

Зрозуміло, що в купі з тим треба дати назвище вояка, його адресу та його військову приналежність, як теж треба зробити подання на підмогу. В даним осередку прохаюча особа дістане докладні пояснення, що треба зробити і хай вона тим не лякається. Провіривши те прохання, (що відбувається звичайно при співпраці чинників Червоного Хреста), прохаюча особа дістає грошеву піддержку, найчастіше у формі безплатної позички, а також деколи дістає іншу поміч, як ось знайдення праці. Нюйорська округа, говорив ґен. Тері, за пять місяців виплатила таких підмог на $22,000, та допомогла близько тисячці осіб. Але прохаюча особа мусить дійсно знаходитись у якійсь надзвичайній потребі, а не повинна прохати помочі лише на тій основі, що мовляв, вона загалом убога. Якась хвороба, уродини нової дитини, нагла втрата праці, чи смерть, це звичайно ситуації, котрі вимагають поспішної помочі з боку армії. В таких случаях армія відразу заопікується прохаючими.

З тих пояснень виходить, що „армі емердженсі реліф фонд", це фактично поміч для цивільних людей, а не для вояків. Очевидно той фонд є теж великою помічю і для вояка, але в тім розумінні, що дає йому моральне заспокоєння, що його найдорожчі, яких він залишив вдома, пускаючись сам на небезпечну воєнну виправу, не пропадуть, бо в запіллі є приятелі, є його товариші по зброї, які їм в потребі поможуть.

А що армія спеціяльних грошей на ту ціль не має, то треба їх збирати шляхом загальної жертвенности. В тій цілі дотичні військові власти роблять апелі до широкого американського загалу, щоб він складав свої жертви на той фонд. Ґен. Тері заявив, що нюйорське населення, назагал, дуже щедро відгукується на той фонд і складає поважні жертви.

До жертвенности на ту ціль повинні цілою душею причинитися і американці українського походження, як теж всі ті особи, котрим зусилля Америки в тій війні не є байдужі. З жертвами на той фонд повинні поспішити всі наші організації. Вони повинні шляхом зборок поміж поодинокими своїми членами, як теж виасигнуванням з товариської каси, чимскорше поспішити з датками на той фонд, бо, як сказано, вони тим не лише зроблять велику патріотичну і гуманітарну роботу, але також поможуть тим самим собі. Серед членів наших організацій може знайтись чимало таких осіб, котрих сини служать при війську, а котрі можуть потребувати піддержки з того фонду. Згадаємо, що щоби піддержати ось ту добру справу Комітет Відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку, влаштовує в тій цілі 1. листопаду ц. р. в Ірвінґ Гайскул Авдиторії великий концерт. Увесь дохід з того концерту піде на згаданий фонд. Згадані відділи також ухвалили зібрати на ту ціль жертви поміж собою, або виасиґнувати певні суми з каси.

Політика Здорового Розсудку Дядька Сема

З нагоди свята Дня Колюмба промовляв до населення Злучених Держав ґенеральний прокуратор Бидл. А те, що він оповістив у своїй промові, не тільки важний документ для тих італійців, що знаходяться у Злучених Державах, хоч є там 600 тисяч таких італійців не-горожан, що родом з Італії, і 6 мільйонів американців італійського походження. Оповіщення Бидла стосувалося, очевидно, до першої групи італійців. Бидл сказав, що власти Злучених Держав перестануть уважати ворожими чужинцями і тих італійців, що родом з Італії й не є горожанами. А чому? Тому, що „як іміґранти, так і тутешні уроженці доказали, що вони в першій мірі льояльні Злученим Державам", як пише „Ню Йорк Таймс" з 14. жовтня. У тій самій передовиці часопис пише ще таке, що „Уряд зробив цю ухвалу не з сентиментальних причин, але на підставі статистики. Десять-місячний розгляд справи Державним Бюром Досліджувань показав, що італійські іміґранти підписують воєнну працю тутешню більше, як на 99.80 процентів". Що це значить? Це значить, що на кожну тисячу італійців не-горожан, знаходиться тільки двох таких слизькоязиких або задиркуватих, що можна ставитися до них сумнівно. Ну, а скільки слизькоязиких знайдеться і між такими американцями, що вже американці з діда, прадіда! Значить, що навіть і ті італійці, що родом з Італії й не-горожани, а льояльні Злученим Державам в такий спосіб, що кращого годі вимагати від всякої групи американців.

А дальше, які ще інші висновки можна робити із оповіщення ґенерального прокуратора Бидла щодо італійських іміґрантів у Злучених Державах? А власне те, що не тільки італійці, що приїхали до Злучених Держав, але й іміґранти з інших країн світа знайшли в Америці стільки свободи, стільки дійсно демократичного відношення до них, та стільки нагод знайти собі заробіток та пристановище й дім, що не було й нема ні найменшої причини їм ставитися з упередженням до Злучених Держав. Зате були і є всі причини на те, щоб витворити пошану й льояльність до американської влади та до американських установ. Бо людей, що приїхали до Злучених Держав, вдоволяє передувсім те, що в Америці їх всі вважали насамперед як людей, без згляду на їхнє походження, на їхні чужинецькі прізвища та на їхню релігійну приналежність.

Та що найбільше заслугує на увагу, це є те, що Дядько Сем не тільки вживає щоденно здорового розсудку, але й ніколи не старіється і коли тільки може, то вчиться. Минула світова війна не пройшла для Дядька Сема намарне. Дядько Сем навчився, що війну викликають не самі народи, але групки чи кліки або й партії, які мають свої власні цілі. І власне тому Дядько Сем ставиться інакше до італійського народу, як до теперішньої італійської влади, що веде війну. Він відріжняє навіть і німецький нарід від націвського державного проводу. І таке відношення Дядька Сема до італійців як до італійців, а не як до італійських фашистів, поможе йому вийти переможцем з теперішньої війни. Дядько Сем вже наперед обеззброїв проти себе італійський нарід з підозріння та ворожнечі, викликаних штучно фашистами.

Так далеко Дядько Сем поступив офіційно. Але неофіційно Дядько Сем ще далі поступив. Неофіційно Дядько Сем висловив устами Вендела Вилкі в Чункіні погляд, що ця війна має закінчити всякого роду панування народів над народами. Вендел Вилкі був висланником президента Рузвелта. І хоч він промовляв через радіо з Чункіну від себе особисто, то знаємо, що ніхто з американських державних мужів, ні теж президент Рузвелт, не відпекалися та не відмежувалися від того, що він сказав. А це показує, що Дядька Сема дечого навчила й теперішня війна, а саме, що не тільки до всіх своїх громадян потрібно ставитися однаково й справедливо, але що так треба ставитись теж і до всіх народів світа. І Дядько Сем приготовляється коли прийде до миру, рішуче заявитися за те, щоб по теперішній війні не було зовсім ні пануючих ні поневолених народів, а щоб всі народи були рівні собі, жиючи у дружніх відносинах. І в такій надії на Дядька Сема знаходять найбільше потіхи й українці, що досі були поневолені іншими народами. **Ось тому українці сто-процентово піддержують воєнну та повоєнну програму Дядька Сема.**

О. Івах, Винніпеґ.

Лікарська Опіка Для Усіх

Справа користування лікарською опікою набрала в Америці вже віддавна великої ваги. Іде про те, щоб кожний американець, без огляду на те, де він живе, та чи він багатий, чи бідний, міг користуватись в разі потреби шпитальною опікою. Ось ту акцію зрушено тепер наново на Воєнній Конференції Товариства Американських Шпиталів, яка відбулась в Сейнт Луїс. Відповідна резолюція була поставлена д-ром Робертом Ґ. Бишопом мол. з Клівленду.

Ось та резолюція покривається з думками тих, що є за те, щоб в цю справу вмішався уряд, бо тільки таким шляхом цю справу можна її полагодити з успіхом. Це вже робиться, бо є внесений в конґресі законопроект про зміну Закону про Соціяльне Обезпечення (Соушел Секюриті Ект) в такий спосіб, щоби була додана ще окрема примусова доплата, а яка буде примусовим шпитальним обезпеченням, яке буде під доглядом влади.

Товариство Американських Шпиталів хоче добитись того, щоб йому можна було побільшити той плян, який вже переводиться, а саме „Блю Крос Плен", який підпирає уже 10 мільонів американців. Кожний з тих, що його підпирають, платить місячно малу суму, а за те має ґарантію, що вразі потреби може без оплати користати з шпиталів кожного року, але не більше як 21 днів в одному році.

Тепер Соціяльне Обезпечення обіймає 36,000,000 осіб. Таким чином, якби тих усіх людей дістати для примусового шпитального обезпечення, то булоб таких обезпечених до 48 мільйонів осіб. А якщоб підтягнути під це родини, то яких 100 мільйонів людей булиб обняті шпитальним обезпеченням.

Іде тепер про те, як каже д-р Бишоп, чи ця справа переведеться добровільним способом, чи примусовим. Бо про те, що вона мусить бути переведена, вже нема мови. Американці, каже д-р Бишоп, хочуть мати шпиталі для свого вжитку. І нема сумніву, що так буде, як загал собі цього бажає. Якщо не бажаємо мати до діла з примусом, то треба добровільно підпирати той плян, який вже є. Інакше скаже своє слово уряд.

Саме тепер, у воєнних часах, є найкраща нагода, щоб використати усе людське знання з медицини і техніки для поліпшення людського життя. Очевидно, що булоб далеко краще, коли ми зрозуміли, що це є в нашому власному інтересі й поступали в демократичному дусі, себто не допускали до того, щоб хтось нас згори до цього примушував. Але коли так не буде, то уряд буде змушений це зробити — в інтересі загалу.

НАДІЯ КИБАЛЬЧИЧ

Пропащі Сестри

(Повість).

15)

Ліза кинула качалку на крісельо, і, нахилившись, потягла Олю за рукав. Рука впала мов у неживої. Ліза випростувалася і мов скаменіла. Її серце на мить спинилося і по всьому тілі розійшлося повне безсилля. Непереможний, безобмежений жах охопив її, жах людини, яка несподівано накоїла чогось такого страшного, перед яким усе горе, усі турботи, що досі доводилося зазнати, були дрібницею, були нічим! Це вона виразно почула, що всі минулі муки зради, образи, всі муки марного життя, жах старости — все ніщо перед тим, що сталося. До сестри вона не почувала ні найменшого жалю, не почувала ніякого каяття, а самий жах, саму жадобу втекти від кари. Швидче треба було сховати труп, що сам по собі їй не був страшним, лише був доказом того страшного, за яке тяжко карають. Або швидче втекти, щоб ніхто не догнав, щоб ніхто не знав де вона!...

Але вона не знала, що почати, і стояла як вкопана. Минуло дві-три хвилини, а їй здавалось, що хто його зна скільки часу. У інших покоях почулась хода. Ліза хотіла втекти, хотіла нахилитись та затягти кудись тіло, хотіла заховати качалку, але нічого не зробила. Увійшла Марія Олександровна.

— Боже мій! Що це таке?!... — крикнула вона і кинулась до Олі.

— Не знаю... упала... — прошепотіла Ліза непорушно стоючи. Їй раптом уявилось, як минулої ночі, як вона, сама не своя від муки, ходила по саду. Уявилась та тиха місячна ніч та ясна дорога з зубчастими чорними тінями попід лісами, величезне листате гарбузиння та соняшники і холодне росяне віття. Уявилось не як спогад пережитої муки, а як ясна згадка з тих часів, коли ще це не сталося.

— Серце б'ється... швидче пошли за фельдшером! — наче здалеку почула вона материн голос. В першу мить вона незрозуміла значіння цих слів, потім почула таку безобмежну радість, як безобмежний був її жах.

— Швидче пошли Марину за фельдшером!

Ліза вся трясучись та хитаючись, побігла у пекарню, звеліла наймичці побігти за Омельченком і швидче вернулася назад. Вона помогла Марії Олександровні положити Олю на канапу, принесла води та нашатирного спирту.

Оля незабаром очуняла.

Ліза не тямилася від щастя і тільки з сором'язливості намагалася бути спокійною. Чудно було те, що їй одразу все стало цікавим та приємним. Про віщоб вона не згадувала, все було приємне. Те, що раніше було мукою, тепер стало дурничкою, на яку нема чого і уваги звертати. Нудне та осточортіле життя здавалося спокійним та лагідним, наче теплий куточок холодного зимового дня. Гарні здавалися душні літні дні, коли все завмирає від спеки і над усім стоїть сіра курява. Гарні були і осінні дні, коли з неба невпинно точиться дощ і дрібненько брязчить у шиби. Ці дні були не темні та нудні, а затишні та спокійні. Зимою так гарно сидіти в хаті і думати про весну. Учитель медвідь і більше нічого. Їй до нього байдуже, то все було якесь непорозуміння або краще нерозуміння того, яке щоденне життя приємне і як у ньому багато ріжних маленьких втіх.

А учитель нехай собі закохується хоч у всіх панночок разом!

Ще не прибіг Омельченко, як Оля вже сиділа. Проте він перебув у Катериненків досить довго, щоб побачити, як буде далі хорій. Потім пішов, сказавши, що довідається другого дня.

Оля почувала себе наче у сні та ще й гарному. Їй же стільки разів доводилося бути битою, а що до цього разу аж зомліла — то це не що! Навіть на краще вийшло, бо Омельченко у них буватиме... А Ліза? Оля скоса обережно поглянула на неї. Ліза сиділа з таким спокійним та ясним виразом обличчя, якого Оля у неї ніколи не бачила.

Ліза і собі глянула на сестру. Вона не чула ні докорів совісти, ні приязні до неї, але все тепер їй здавалось легким, простим та приємним.

Минуло кілька днів, навіть цілий тиждень, що Ліза, наче у друге народившись на світ, втішалася життям. Вона спочивала після тих страшних почувань, що зазнала над непритомною сестрою.

До учителя їй було байдуже; вона вже не сиділа перед ним увесь час, як бувало раніше. Він радів, що вона до нього не чіпляється і обідав з надзвичайним смаком.

Відносини між сестрами не стали ні щирішими, ні приязнішими. Тільки Олин вигляд вже не дратував Лізу, а Оля не так вже боялася попадатися їй на очі, хоч вона і не розуміла чого сталася така одміна. Щоб там не було, а після тієї події, котру Оля вважала такою звичайною, стало лекше жити усім, а Олі стало жити дуже гарно, бо Омельченко все одвідував та одвідував хвору. Він звелів їй лежати у ліжку і вона охоче виконувала цей припис, бо обом він був приводом частіш бачитися. Колиж їй все таки довелося встати, він почав ходити до них як знайомий.

Звичайно він приходив вечорами і завсіди приносив Олі яку небудь книжку, котру вона потім жадібно читала. Не так її цікавили самі книжки, як те, що їх він принис, що він хотів аби вона їх прочитала, він їх сам читав. Кожне слово бачило його очі, над кожною думкою думав він. Через те вони мали надзвичайну принаду і відріжнялися від всіх інших книжок на світі. Часами, сама себе соромлючись, вона тулила книжку до лиця і клала так, щоб завсіди бачити її. Часами, забарившись де інде, вона навідувалась до книжки, щоб глянути на неї, щоб узяти в руки та подивитися на неї так пильно, мов би в ній була якась таємниця, котру вона намагалась вгадати. Тепер Оля моглаб скрізь ходити і всім показуватися, але вона не скористувалася своєю волею. Тільки коли приходив Омельченко, вона майже увесь час сиділа в світлиці і, навіть, розмовляла з ним. Це їй здавалось таке чудно і так сміливо, що вона собі дивувалася. За цей короткий час вона зазнала кілька чудових хвилин, почуваючи себе справжньою вільною людиною та щей до того гарною дівчиною...

(Дальше буде).

Домашній Фронт

Держави Осі, ще задовго до того, як виступили проти світу, почали мобілізувати людську силу для війни. Як для збройних частин, так і для фабрик та сільського господарства. На початках ці засоби здавались надзвичайно успішними. Але війна споживає людську силу так само швидко як й інші засоби. Націсти так дорого заплатили за свої здобутки в Росії, що вони змушені шукати в окупованих країнах та в країнах своїх поневолених „союзників" за робітниками, щоби виробляти нову зброю та збирати жнива. Шукають навіть за вояками, аби ними підперти свої боєві лінії. Міліони воєнних полонених примушені працювати на націстів. В підбитих країнах націсти вербують робітників пустими обіцянками доброго життя в Німеччині, або загрозою голоду, якщо вони відмовляються „співпрацювати". І всеж вони відмовляються.

Щоби протиставитись нападови невільничих армій, опертих на невільницькій праці, ми, з Обєднаних Держав, мусіли глибше як коли сягнути по резерви мужчин, жінок, молоді. І все ще в Злучених Державах дуже бракує людської сили майже у всіх ділянках воєнної праці і навіть в необхідній цивільній. Переводиться ліпше використання людської сили — за допомогою 1,600 фабричних комітетів з робітників і зарядів, обмежуючи перехід робітників та непотрібні звільнення і притягаючи більше жінок до праці. 2,000 курсів для помічників постачають поважну кількість вишколених робітників. Одначе ці міри не є вистарчаючими. Ще міліони мають бути притягнені до праці, аби замінити тих, що відходять до збройних частин. Притягається по можливости добровільно, але як зайде потреба — за всяку ціну. Виробництво знарядя не сміє зменшуватись, навпаки має збільшитись і то значно.

Ґумове взуття.

Треба ліпше доглянути за ґумовим взуттям ніж то робили раніше, бо воно є частиною американського запасу ґуми на час війни.

Є патріотичним обвязком тепер доглянути за ґумовим взуттям. Для його збереження надовше уряд дає слідуючі поради:

1. Тримати ґальоші й ґумові чоботи в холодних, темних місцях, напхавши в середину паперу.

2. Не класти ґумового взуття близько радіаторів, рур з горячою водою та інших горячих предметів. Надмірне тепло висушує ґуму й вона скоро тріскає.

9. Тримати ґумове взуття чистим, мити милом з водою. Своєчасно змивати смолу, нафту або який товщ. Для чищення не вживати тих рідин, що вживаються для хемічного чищення одягу, вони ослаблюють ґуму й швидко можуть розійтися.

4. Направляти ґумове взуття негайно як подереться. Не звичайними клеями, а спеціяльними для ґуми, такими, якими направляються, наприклад, ґумові колеса. Звичайно шевці також можуть направити і ґумове взуття.

Збірка Відпадків Металю.

На нині є 13,000 місцевих комітетів по цілій країні, які керують збіркою ріжних металевих відпадків.

Ці місцеві комісії, з добровільним предсідником в кожному стейті, координують діяльність цивільних організацій, мобілізують засоби до збирання та співпрацюють з пресою, торговельними фірмами та з місцевими громадянами в справах ліпшого збирання металевих відпадків.

Для воєнних зусиль металеві відпадки є надзвичайно важним, настільки важними, що збираючи їх, мужчини, жінки і діти фактично творять „другий фронт" тут, в дома. І цей „другий фронт" є їх витвором, його не створила ніяка стороння установа. Це є загальна, громадська праця, яку виконує нарід цієї країни.

Заощаджування При Праці.

Одначе заощаджувати треба не тільки в дома. Кожний американець то може робити. Особливо підчас праці треба розумно щадити, бо часто праця є посередньо або безпосередньо частиною воєнного зусилля. Марнотравство тільки спиняє те зусилля. Внаслідок марнотравства фабрики і канцелярії потребують більше знарядь, більше матеріялів ніж в дійсности потребують, в той час накладають більший тягар на виробництво, на транспортацію.

1. Як ви працюєте на фабриці, або є на якій іншій технічній праці, уважно вживайте свого знарядя. Америка має брак машинового знарядя. Не допускайте; аби воно ржавіло. Ніколи не вживайте його для більшої праці, ніж та, для якої те знарядя зроблене. Вирібники машинового знарядя і без того мають подостатком праці, аби втримати положення, яким є на тепер. Не додавайте більшого тягару, щоб виробляти знарядя, яке ми знищили своєю неуважністю.

2. Канцелярійні робітники повинні усвідомити, що машини до писання, до раховання, міміографи, металеві меблі та всі канцелярійні речі, що робляться зі сталі, міді, алюмінію, ґуми не можуть бути легко замінені іншими. За них особливо треба дбати. Машини до писання і інші повинні бути завше накритими, коли ними не користуєтесь. Їх також має оглядати регулярно спеціяліст.

3. Не марнуйте папір. Пишіть на обох сторонах листа, по можливости найбільше. Для копій так само використовуйте обидві сторони. Памятайте, що армія і фльота так само потребують паперу і канцелярійних річей. Чим більше будемо виробляти цих річей — щоб задовольнити кожного — тим менше зможемо виробити інших, більш важних для війни.

4. Телефон є засіб комунікації. В часі війни ним треба користуватись тільки в разі важної потреби. Не обтяжуйте телефон пустими балачками. І без того втримання нашої телефонної системи в часі війни є величезним завданням. Не утруднюйте його без потреби.

Шахтярі в антрацитових вуглінах шахтах Пенсилвенії та інших районів, подібно до робітників сталевої індустрії, мають перед собою важне воєнне завдання, внутрішнє, домашне. Воно викликане браком нафти до палива. Цей брак став причиною пайкування нафти до палива в 30 стейтах. Шахтярі мають добувати вугіль для огрівання помешкань, канцелярій в східних і середньо-західних стейтах та в Колумбійськім Дистрикті, а також доставляти паливо для воєнної індустрії.

Затоплення весною тенкерів, що перевозять нафту на Атлянтійськім океані, було попередженням про нафтову кризу, що прийде. Робились всі можливі заходи, аби поповнити втрати нафти спричинені затопленням ворожими підводними човнами нафтових тенкерів. Але тепер, коли надходить зима, стає ясним, що треба ввести пайкування — розпреділення на справедливій основі тих запасів нафти, що маємо.

Господині і власники домів можуть самі поробити певні кроки, аби облегчити положення. Якщо печі в їх домах колись були пристосовані для вугля, а потім перероблені для нафтового огріття, вони можуть тепер знова переробити їх для вживання вугля. Якщо того не можна зробити, то повинні бодай позакривати і не огрівати тих кімнат, якими не користуються, огрівати деякі кімнати з кухні, щільно закривати вікна, щоб не було протягу. Мусять звикнути до кімнатної температури в 65 ступнів. І всеж будемо мати ліпші умови життя ніж міліони людей в Росії, Хіні, або деінде в Обєднаних Державах.

Цивільна Повітряна Охорона.

Директор Офісу Цивільної Охорони, Лендіс, заявив про формування Кадетів Цивільної Повітряної Охорони — авіаційний корпус з молодих добровольців, на зразок Цивільної Повітряної Патролі зі старших. Спочатку приймуть тільки 60,000 хлопців. Число місцевих відділів буде відповідати числу відділів зі старших, що є 1,000 в країні. Приймати муть тільки тут роджені студенти останнього або передостаннього року гай скул. Коли вони скінчать вишкіл і будуть випущені з гай скул, то зможуть стати повними членами Цивільної Повітряної Патролі.

(Подає: **Бюро Воєнних Інформацій**).

СУСІДИ СТУДІЮЮТЬ ВОЄННУ ШТУКУ. — Едвардо Беас, майор чілійської армії, та Франсіско Авед, майор панамської армії, приготовляють до вистрілу хемічний моздір, — підчас студій хемічного воювання, яке переходили офіцири 31 країв латинської Америки в арсеналі Едвуд у Меріленді.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНГСТАВН, О.

Місцевий часопис про воєнну допомогу з боку українців.

„Ди Йонгставн Виндікейтор" містить серію артикулів, в яких пишеться про те, скільки ріжні національности, що мешкають в Магонінґ кавнті, докладають жертв і труду для воєнних змагань Америки. В числі з 4. жовтня появився знаменитий артикул з фотографіями про українську участь у війні. Авторка, Ені Нортон, подає про 5,000 українців з Магонінґ Долини, які не є „росіянами чи поляками, як їх загально звикли називати", але українцями, „народом, що дорожить свободою і виявляє себе добрими американцями". Отсе твердження удокументовує авторка фактами і числами. Згадує за діяльність в користь А. Ч. Хреста, за воєнні бонди, а зокрема за українських вояків, між якими є двох офіцирів. При тому згадує, що українець Джан Філ, був між першими жертвами цеї війни, дня 7. грудня, в Перл Гарбор. Артикул передрукований в „Юкрейніен Віклі". Матеріяли до артикулу допомагав збирати уряд місцевих Обєднаних Українських Організацій, якого головою є Теодор Париш, а Софія Скубяк секретаркою, і якої працю, як тої, що тут роджена, авторка допису особливо підносить.

Цей артикул може бути прикладом для інших наших громад, як треба тепер подавати до американської преси про українське життя в Америці.

—о—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Свято „Сервис Флеґ".

Американсько - Український Демократичний Клюб обходив разом з мамами і татами, що мають синів в американській армії дня 27. вересня велике свято, бо здвигнено Сервис Флеґ з 192 звіздами. На це свято зійшлося багато громадян, щоб пошанувати тих, що пішли наставляти груди за Америку. Гостей не можна було всіх помістити в салі А. У. Д. Дому і деякі мусіли стояти на дворі.

Свято отворив молитвою Михайло Стек, предсідник А. У. Д. Клюбу. Товстмейстром був адв. Володимир Ваверчак. Миссис Лоретта Фіней відспівала американський гимн і „Ґад блес Америка". Акомпанював п. Іван Шляхетка. Адв. Ватерчак пояснив значіння цього свята і казав, щоб раді, що українські сини пішли боронити нашу прибрану вітчину. З містових урядників, що були присутні, згадаємо за посадника міста, Джана А. Деленія, але були й інші. Був повітовий прокуратор з Мідлсекс, Ґері Спіктер і головний радний У. Н. Союзу, адв. Іван Романишин. Були ріжні товариства як Тов. св. Василія, від. 168 У. Н. Союзу, Тов. Запорозька Січ, від. 155 У. Н. С., Тов. св. о. Николая, від. 104 У. Н. С., Тов. св. Михаїла, від. Провидіння, Український Демократичний Клюб, Жіночий А. У. Д. Клюб, та інші. По відспіванню українського гимну „Ще не вмерла Україна", адв. Ваверчак покликав чотири мами, що мають по три сини в армії. Це пані: Ґураль, Николаєв, Тилішевська, Ходань. Вони винесли Сервис Флеґ на двір і віддали посадникови міста, що доконав акту посвячення і побажав, щоб всі хлопці вернули здорові і як герої. Відтак віддав прапор двом американським воякам з армії й маринарки: Степанови Косминї і Іванови Федчишинови. Вони вивісили отсей Сервис Флеґ з написом „Ґад блес авр бойс ін сервис" на Ам. Укр. Дем. Домі. Як піднесли прапор, всі співали „Май контрі". На тім свято закінчено.

Дмитро Федчишин.

ТИМЧАСОВІ ПРАЦІ ДЛЯ НОВОБРАНЦІВ.

ШІКАҐО. — Одна шікаґовська департаментова крамниця впала на добру думку — давати тимчасові заняття для тих новобранців, що вже дістали повідомлення йти до війська, але ще не дістали точно дати, коли. Деколи таке зволікання тягнеться місяцями і ті люди є без ніякої праці.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

БРАНЦЕМ У ЯПОНЦІВ. — Перший лютенант Вилієм Г. Фаров з Вашингтону був одним з чотирох американських летунів, що брав участь у рейді Дулитла на Такйо 18. квітня й котрий тепер є бранцем у Японії. Японське радіо каже, що ці летуни були засуджені за „нелюдську" акцію й будуть „покарані".

Дюї Звертається Проти Олбанської Машини

У своїй промові, виголошеній в Олбані, столиці стейту Ню Йорк, в минулу середу, республиканський кандидат на уряд губернатора того стейту, Томас Е. Дюї звернувся з гострою критикою проти повітової Демократичної Організації в Олбані, що її очолює відомий Ден П. О'Конел.

У цій промові Дюї просто загрозив цій машині, що на випадок свого вибору він почне проти неї судові дохождення „за злочини й корупцію". Дюї при тому заявив, що він не хоче наперед говорити, як це він буде робити, чи що він буде їй закидати, одначе він вичислив для прикладу шість випадків податкових маніпуляцій, яких, за його словами, допустилася повітова організація Демократичної Партії під „два рази засудженим" О'Конелом.

В одному прикладі Дюї говорив про записаженні зізнання Едварда Зеґа, 40-літнього мешканця Олбані, що свого часу купив собі дім на два поверхи, що стояв у перії подібних домів. Усі інші доми для податку оцінено на $5,500 долярів, а дім Цеґа на 6,600 долярів, через що Цеґові вимірено річний податок, на $35 вищий від податку, виміреного власникам інших домів, подібних до його дому. У цих записаженних зізнаннях Цеґ подає далі, що боси Демократичної Партії згодилися зменшити йому податок, як він буде голосувати за кандидатами цеї Партії, і вони так дійсно раз зробили, але потім знову оподаткували його вище, аби заставити знову його голосувати за Демократичну Партію.

Дюї вичисляв поіменно кожного урядника, що мачав пальці в цім вимушуванні та підчеркував, що це діялося в повіті, в котрому прокуратором був Бенет, кандидат Демократичної Партії на губернатора стейту Ню Йорк, та що кандидат Демократичної Партії на генерального прокуратора величав у своїх промовах цю організацію О'Конела за „її знамениту роботу коло добування голосів для Демократичної Партії".

На закінчення своєї промови, Дюї обіцяв скасувати всякі того роду податкові тягарі та запевняв своїх виборців, що він приверне їм свободу виборів.

Дня 28. Жовтня

(October 28. 1942)

— буде —

на окремій сторінці

ПОМІЩЕНА

ОПОВІСТКА ПРО ЗДОРОВЛЯ

поучаючого і важного змісту.

В інтересі всіх — затямити дату і уважно прочитати. (Ог.)

Жіноча Сторінка

П'слявоєнні Зміни у Буденних Справах

Хто поспішився, і, як кажуть сьогодня, „нагордував" у себе дома ріжного добра на десять літ — буде мабуть жалувати цього з хвилею, як скінчиться війна. Бо вирібництво, повертаючи до свойого нормального завдання, готовить нам цілий ряд несподіванок при майбутнім обслугуванні мирних потреб населення. Таких несподіванок що впровадять на ринок нові, незнані товари, матеріяли нечуваних до цього часу прикмет, при яких це, що сьогодня вживаємо, стане одної хвилини перестаріле, невигідне, безужиточне.

Війна з недостачами у ріжних ділянках та пекучою потребою цим недостачам зарадити, пускає у приспішений рух цілий винахідчий апарат. Наука повною парою працює над цим, щоб швидко найти методи на виріб сирівців, яких недостає, заощадити, зменшити працю, вкоротити час. Хоч ця діяльність має на оці перш за все оборону краю, то всеж багато осягів та відкрить переходить після війни у мирне життя та зміняє його вигляд. Так воно з правила діється, що після кождої війни передвоєнні часи згадується як щось далеке, старомодне, дивачне.

Вже сьогодня заповідають нам, що на місце дерева, металів, чи інших, яких вживаємо тепер у виді домашної обстановки, прийдуть нові матеріяли, вислід ріжних хемічних сполук, нечуваних дотепер прикмет та незрівнаного вигляду. Нам обіцюють дивани на підлогу, які будуть неменше мягкі та пушисті, як сьогоднішні, але вовна на них буде приладжувана у такий спосіб, що ні молі їх не хватяться, а розлятий плин не всякне, лиш буде держатисся на їх поверхні, наче олій на воді. Мож його буде там безслідно та малим трудом змити, мов з камінної долівки. Такі самі прикмети матимуть мягкі крісла, канапи, лежанки і т. п., які мож буде держати свіжими та чистими, стерши їх швидко плином та шматинкою. Ці зміни не тільки облегчать працю біля вдержання хатнього порядку, але поправлять санітарні відносини і причиняться до гарного вигляду кождої хати — навіть малозаможної. Бо обіцяні матеріяли будуть виробляти з цих сирівців, яких у краю багато, тому й ціна на них буде нижчою і доступні будуть широким масам потребуючих.

На наших очах бачимо, як хемічний продукт „найлон" швидко випихає з ринку цілий шовковий промисл. Не лиш тому, що цей останній ворожий, та що недостає його через війну. Новий хемічний шовк має кращі прикмети ніж природний, а коли після війни обставини уможливлять його правильне вирібництво — ціна на нього обнизиться так, що буде міг стати загальновживаним продуктом. Вже сьогодня подибуємо багато предметів з матеріялу т. зв. „пластик", який є вислідом ріжних хемічних сполук та комбінацій. Прегарний виглядом, тривалий, практичний і мож його фабрикувати дешевим способом, бо усі складники подибуємо в краю. Це все повоєнні матеріяли, що змінять характер нашої одежі, вигляд нашої хати, облекшать працю господині та заставлять зеленіти зі заздрощів цих, що будуть мусіти зуживати передвоєнні запаси немодних, дивачних предметів та одежі.

Великі зміни заповідаються теж у ділянці нашого відживлювання. Почалося воно з цього, що Америці треба було найти спосіб, як вислати поживу своїм союзникам, вживаючи для цього якнайменше кораблів. Ця проблема зродила спосіб відводнювання поживи або т. зв. дегидрацію, яка показала себе не лиш незвичайно пригожою для вжитку, але такою, що може швидко поправити харчеві відносини у цілому післявоєнному світі. Бо розвязує труднощі коштовних транспортів, нищильности поживи, та обнижає ринкову ціну до цього ступня, що кожда пожива стане дешевою їдою.

Відводнювання поживи, як виходить з назви, полягає на усуненню з неї майже всеї води. А скільки її має кождий з наших харчевих продуктів, бачимо з цього, що пр. яйця та мясо мають її аж три четверті своєї ваги.

Овочі, ярина, молоко складаються у девятьдесять відсотках з води. Коли її висушимо, чи в інший спосіб з поживи виелемінуємо, дістаємо велику ощадність на вазі та на просторі, що є питанням незвичайної ваги при заморських торгах та калькуляції цін.

Відводнювання зводить кожду поживу до вигляду порошку, або чогось, немов сушеного чаю. Вже при сьогоднішних поспішних методах, пожива у такому вигляді задержує майже ці всі вітаміни, що їх вона має на нашій торговиці. Але правильно тут вона приходить вже з великою стратою, бо перележує по магазинах, вяне і т. д. Коли відводнювання поживи відбуватиметься усюди на місцях, де вона росте і зараз після виконання чи зірвання — відводнена ярина та овочі будуть багато поживніші, чим т. зв. свіжі, що їх по містах дістаємо. І мож буде їх переховувати довше — від кількох місяців до кількох літ, залежно від ґатунку. Наприклад: спорошковані яйця мож вживати два роки, молоко кілька місяців від дати відводнення.

Там, де відводнена пожива вже у загальному ужиттю — в Англії, кажуть, що мож скоро до неї звикнути, а деякі її роди навіть не ріжняються смаком від свіжої. Для інших, головно яєць, треба вживати інших способів приладжування. Але війна поробила з англійських господинь правдивих чародіїв у справах кухні, тому й не приходить їм це тяжко.

Найважніше у цілій справі відводнювання поживи є це, що вона може у будучому стати способом, як можна людям незаможним, розкиненим по цілій кулі земній, дати повновартісну, а дешеву поживу. А це знову може забезпечити світ перед цим, щоб у ньому не було більше місця для голоду — що теж є одною з причин, за які сьогодня кровавиться світ.

Клявдія Олесницька.

МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА ЖІНОЧОГО МИСТЕЦТВА І ПРОМИСЛУ.

В днях від 19. до 24. листопаду відбудеться в Ню Йорку в Медисон Сквер Ґарден „Міжнародня Вистава Жіночого Мистецтва і Промислу" (Women's International Exposition of Arts and Industries). Подають, що беруть у ній участь усі народи Обєднаних Держав та роблять заходи, щоб їхня участь випала якнайкраще. Між іншим буде польський павільон, зорґанізований польськими жінками в Америці. Підчас вистави буде теж „Польський День", що призначений на день 21. листопада. В тому дні буде концерт з найліпшими жіночими польсько-американськими силами і приняття для американських вояків, що є польського походження.

БЕРУТЬСЯ ВЧИТИ „ЯПОНСЬКОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ".

Японське міністерство освіти, як подає радіо з Токйо, задумує повести широку „освітну" пропаґанду, щоб навчити „біліон людей", що опинились під японською контролею „японського способу життя". В Вашинґтоні дивуються, звідки Японія набрала „біліона" людей. Хіба, що вже врахувала теж і — окупацію цілої Індії!

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „СКАНДАЛЬНОГО" ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Лейді Ненсі Астор, посолка до британійського парляменту, з роду американка, назвала „наскрізь скандальними" такі писання, як Володимира Крушкова, секретаря Совєтського Інформаційного Бюра, в яких її зачисляють до ворогів „другого фронту" і тих, що хотять годитись з Гітлєром. До таких зачислив Крушков з американців ґазетних видавців Вилйема Рендолфа Герста і полк. Роберта Р. МекКормика та о. Чарлза Е. Каґлина.

Вояки на Кухоннім Фронті

Під таким ноголовком пише Луіза Стенлі, начальниця бюра домашньої господарки при федеральнім департаменті рільництва, статтю до „Ню Йорк Таймсу", розуміючи, очевидно, під вояком на кухонному фронті нікого іншого, як звичайну господиню. Зворот про фронт пахне війною, а має він на цілі сказати, що стаття трактує про кухонну господарку в воєнний час.

Фраза „кухонний фронт" нагадує ще більше фразу домашній фронт, під котрою розуміється всі ці заходи, які робиться по домах, у той час, як вояки воюють на боєвім фронті. Очевидно, розуміється тут заходи, які є важні для виграння війни. Таких заходів є так багато, що господиня в кухні почуває досить часто сумніви, чи вона своєю роботою приспішує, чи опізняє, перемогу на воєнному фронті. Авторка власне хоче своєю статтею повчити американські господині, що їм робити, аби перемогу приспішити.

Ці питання важні, бо й Америка теж мусить вести війну на тотальний спосіб, себто втягати в неї всяку діяльність, що може заважити на воєнній долі. Йдучи за цим розумінням, уряд видав цілу низку розпорядків, заборон, приказів про те, як зміняти мирну господарку на воєнну. Декотрі з тих заряджень відносяться до всіх господинь, деякі лише до декотрих. Ці правила поширено через ґазети, маґазини й радія. Господині повинні передовсім з ними запізнатися.

Харчі.

Найважніші розпорядки відносяться до харчів. Фармери нині працюють довгі години, аби добути харчів подостатком для всіх. Наші союзники потребують поживи. Отже нашим обовязком є цю поживу ощаджувати, не марнувати. Тому на господиню спадає тепер обовязок запізнатися з поживною вартістю кожної страви. Коли час від часу виникне недостача якоїсь поживи, господиня повинна навчитися, чим цей рід поживи заступити, аби удержати родину при здоровлю. Багато пожиточних відомостей вона може набратися з ґазет і місячників, багато з книжок, зо стейтових і федеральних видавництв, від підприємств, від демонструючих товари аґентів.

Господиня не повинна ніколи більше купувати, як її родина потребує. Вона повинна складати припаси лише з таких харчів, що їх можна дома безпечно передержувати. Господиня, котра плянує страви на цілий тиждень, потрафить купувати розумніше, ніж та, що плянує їх з дня на день. Вона повинна навчитися пізнавати, котра ярина чи овочі свіжі. Вона повинна знати якости різних пожиточних консерв.

Внаслідок того, що уряд забирає просто весь металь, пушкових консерв буде щораз менше, і тому замісць таких консерв господиня повинна вживати або свіжої або замороженої або засушеної поживи.

Коли уряд видасть заклик до господинь уживати певної поживи, вони повинні йти за урядовим закликом. Недавно тому уряд радив у цей спосіб уживати менше свинини, а зате більше курятини.

Між харчами, що їх не можна буде тепер дістати в такій скількости, як давніше, є товщі, кава, чай, какао, приправи. Господиня повинна навчитися припаси цих харчів щадити, заховуючи останки з одного варейня на друге вживання, при чому в другому ужитку його вживати в інакший спосіб.

Деколи недостача якогось харчу може бути місцева; тоді господиня повинна ухитрятися вживанням іншої страви, яка заступає недостачу.

Домашне наряддя.

Кромі харчів господиня мусить приноровлювати до воєнного стану всяке домашнє наряддя. Багато з того наряддя бракує, декотре уряд пайкує. Господиня мусить навчитися постаратися за направу своїх „товстерів", радій, всякого кухонного начиння. Треба знати, наприклад, що ґумові артикули псуються від тепла, сонця, олію й товщу. Про такі річи можна вичитати немало в ґазетах. Повчити можуть теж купці. Отже новочасна господиня повинна багато читати, а як не вміє читати, розпитуватися тих, що вміють, слухати, дискутувати, набиратися знання. З механічними справами жінкам помогти можуть чоловіки, мужі й сини.

У деяких околицях жінки почали вже закладати товариства для спільного пожиткования свого домашнього наряддя („еквипмент пулс"). За посередництвом таких клюбів позичають чи наймають собі взаїмно таке наряддя, як кітли до варення під великим тисненням, машини до чищення, тощо.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

РОСФОРД, О. — Отсим повідомляю членів Бр. св. Михаїла, від. 235, що я перенісся на нове місце. Моя нова адреса є тепер: John Shestak, 125 Walnut St., Rossford, O. Місячні вкладки прошу слати на нову адресу. — Іван Шестак, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 658. Поганий знак.

Даріна була дуже розлючена на Тарзана, що той так безцеремонно зірвав з неї золотий нашийник. „Ти простаку!" — закричала вона.

„Ти не знаєш хто я така!" Але Тарзан на це нічого не відповів і мовчки відійшов. До Даріни підійшла старушка Ейкерс і промовила:

„Тепер час забути за свою думу. Ми всі в біді і лише спільними зусиллями видістанемось з неї". Але Даріна заєчала: „Я не звикла слухати простаків".

З тими словами Даріна відійшла. Старушка Ейкерс задумалась: „Вона дурна дівчина, і вперта. Тарзан матиме чимало клопоту, щоб її приборкати".